

Orientalismus a orientalistika

kurz: Islám a antropologie
PS 2020 – Attila Kovács

Diskurs o islámsko-západních vztazích

- Postkolonialismus, orientalismus, post-orientalismus

„levicový diskurs“

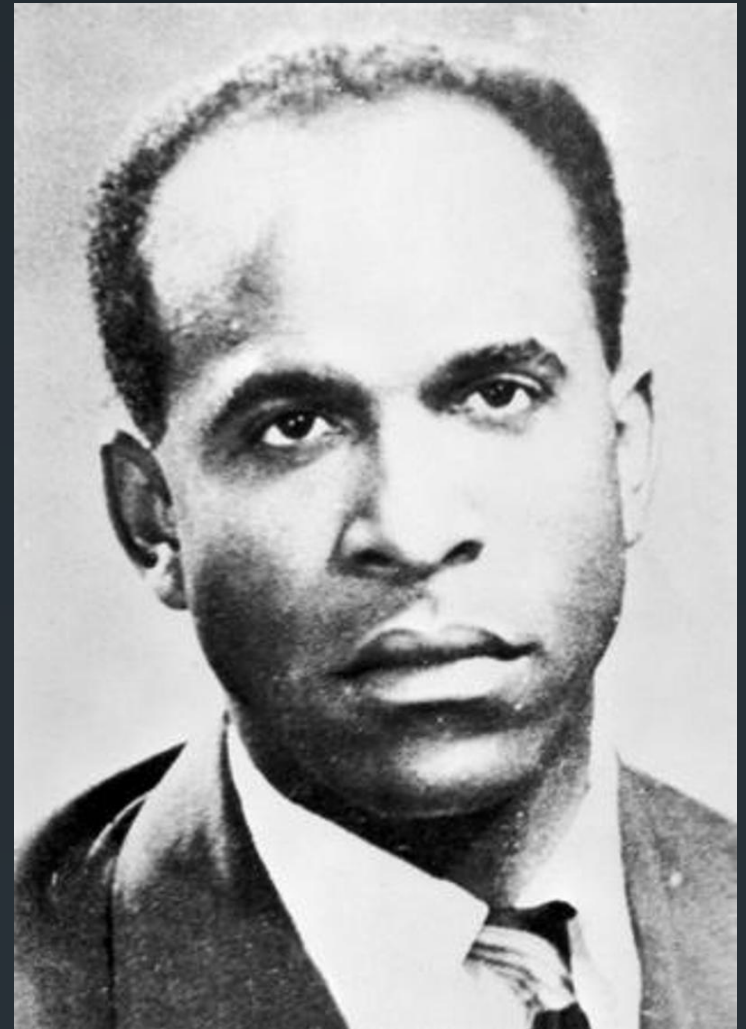
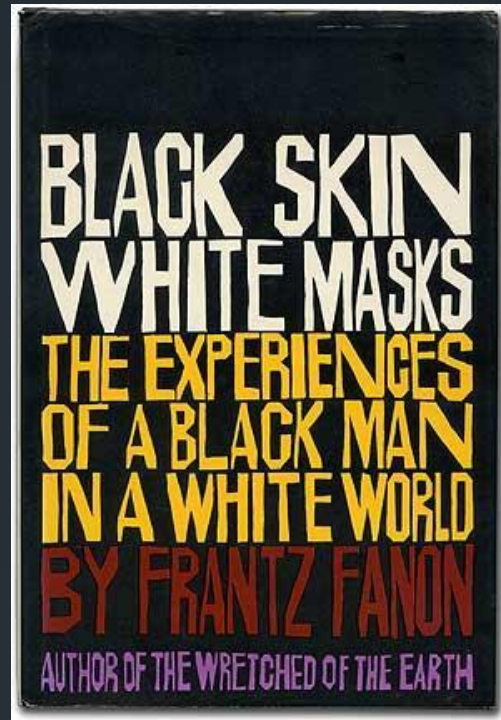
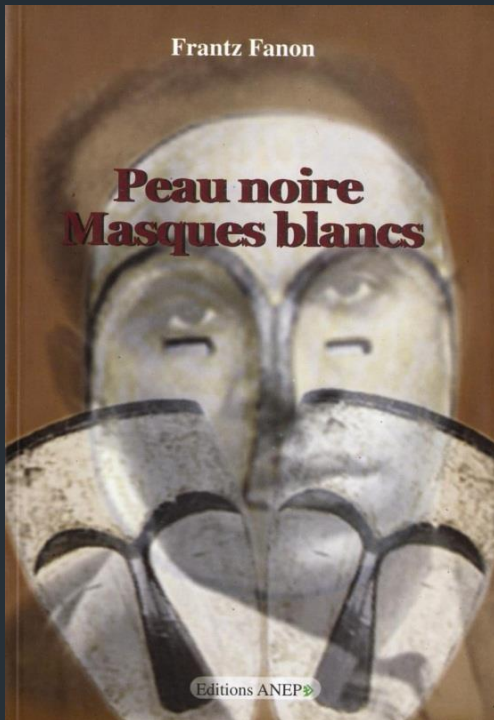
- „Střet civilizací“ a teorie nové konfrontace

„pravicový diskurs“

Postkolonialismus

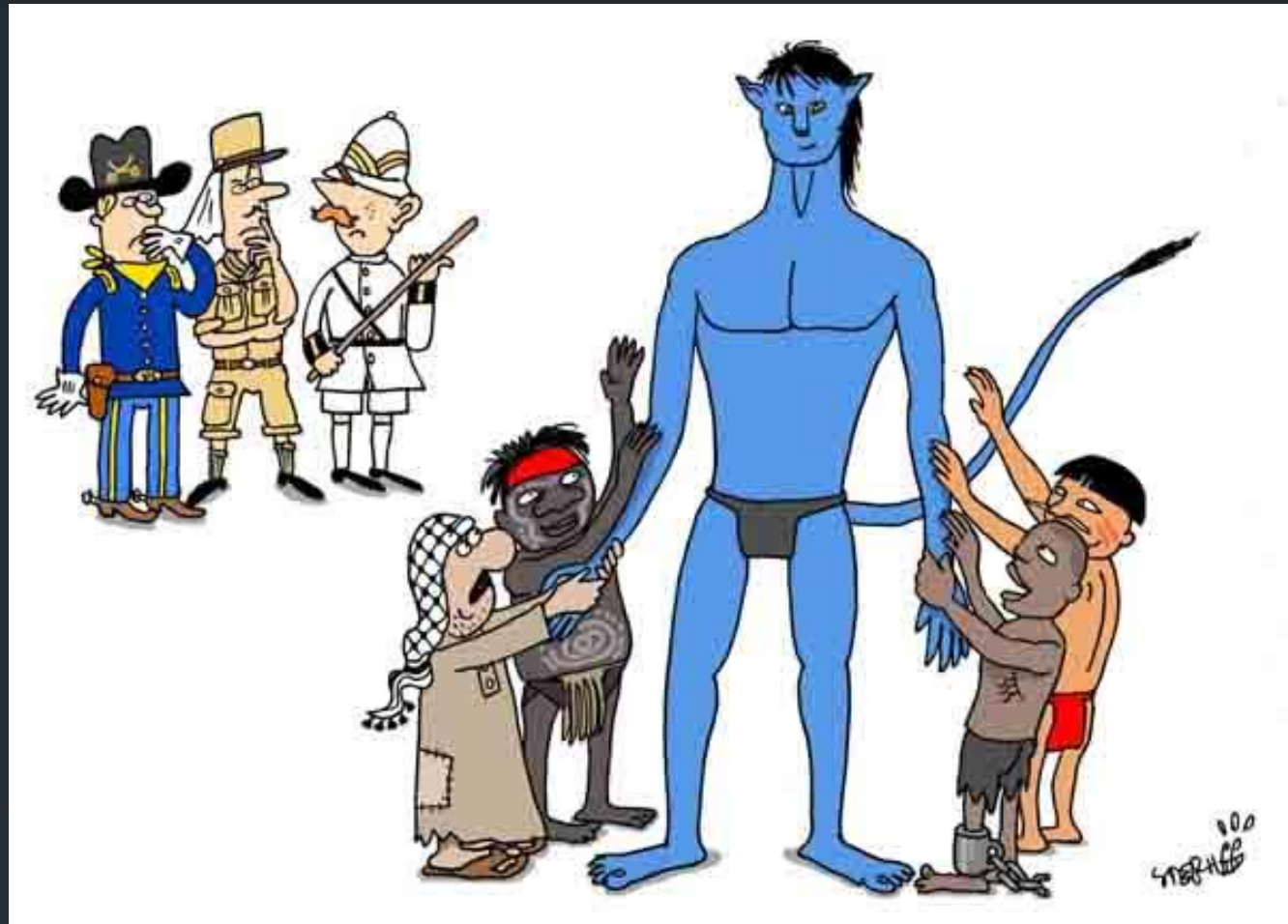
- Frantz Fanon (1921–1961)

Peau noire, masques blancs (1952)

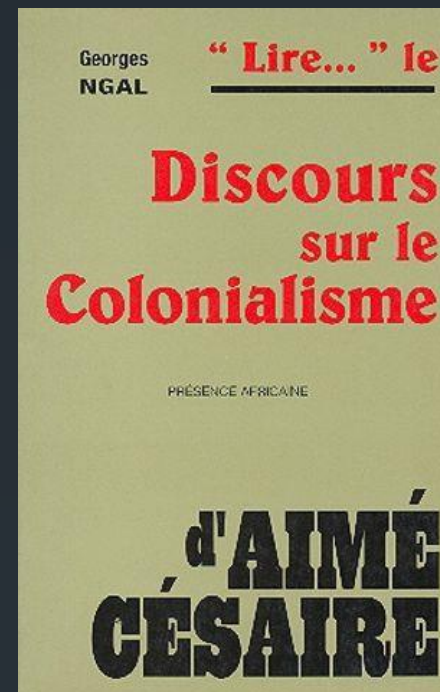
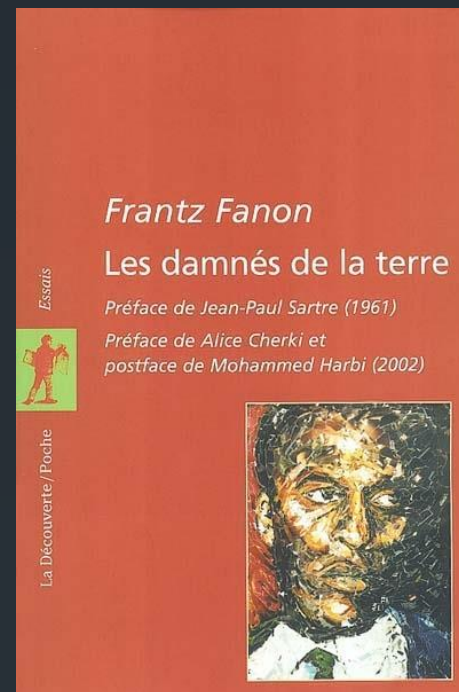
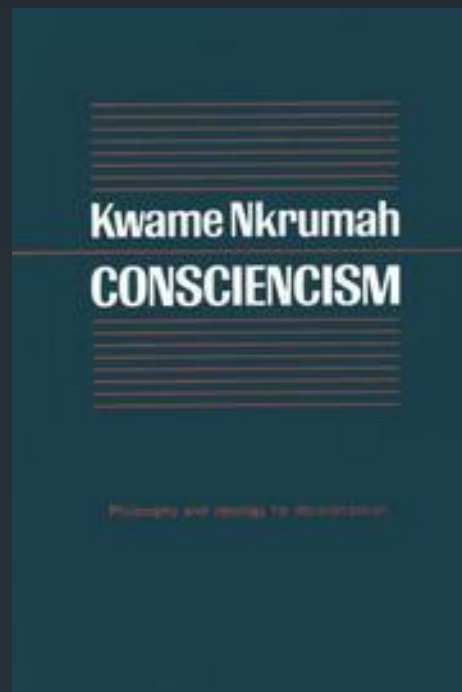
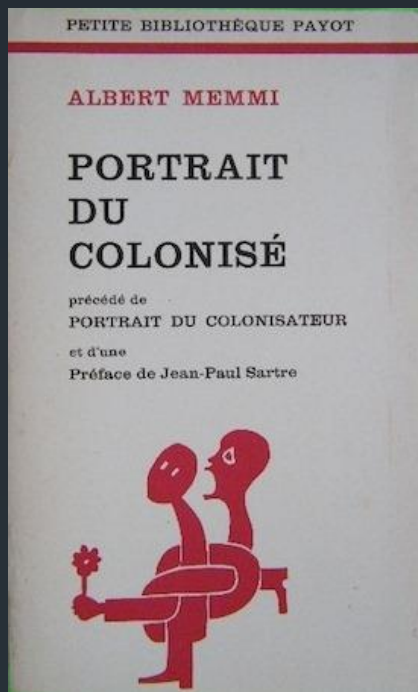
Hlavní témata:

- Vztahy kolonizovaní a kolonizátoři
- Rasismus
- Struktura postkoloniální společnosti
- Gender a postkoloniální ženy
- Problematika marginalizace jinakosti
- Eurocentrismus ve společenských vědách a jejich dekolonizace

- Aimé Césaire: *Discours sur le colonialisme* (1955)
- Albert Memmi: *Portrait du colonisé, précédé par Portrait du colonisateur* (1957)
- Frantz Fanon: *Les Damnés de la Terre* (1961)
- Kwame Nkrumah: *Consciencism: Philosophy and Ideology for De-Colonisation* (1970)

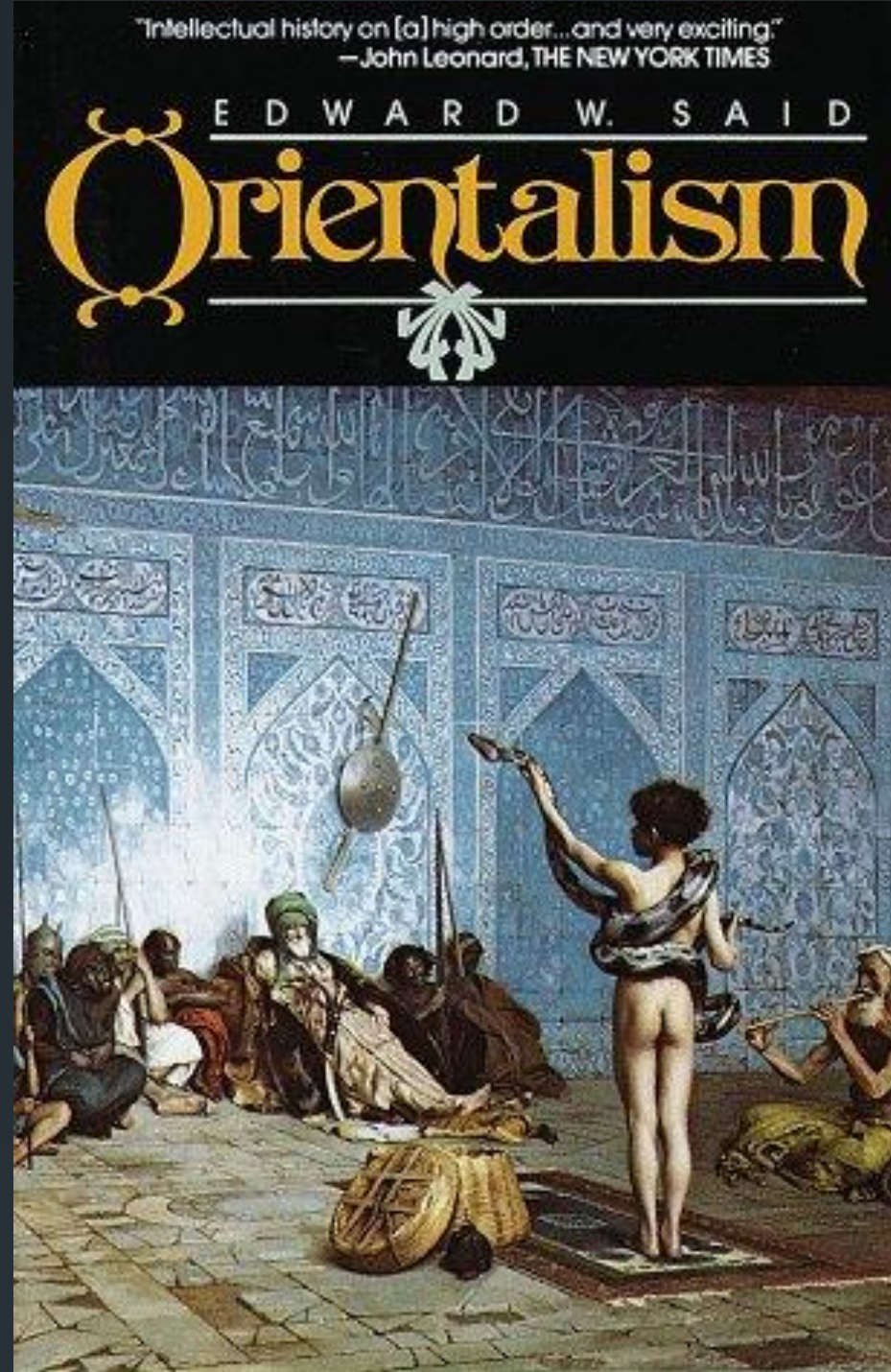

Postkolonialismus a orientalismus

- Edward W. Said (1935–2003)

Orientalism (1978)

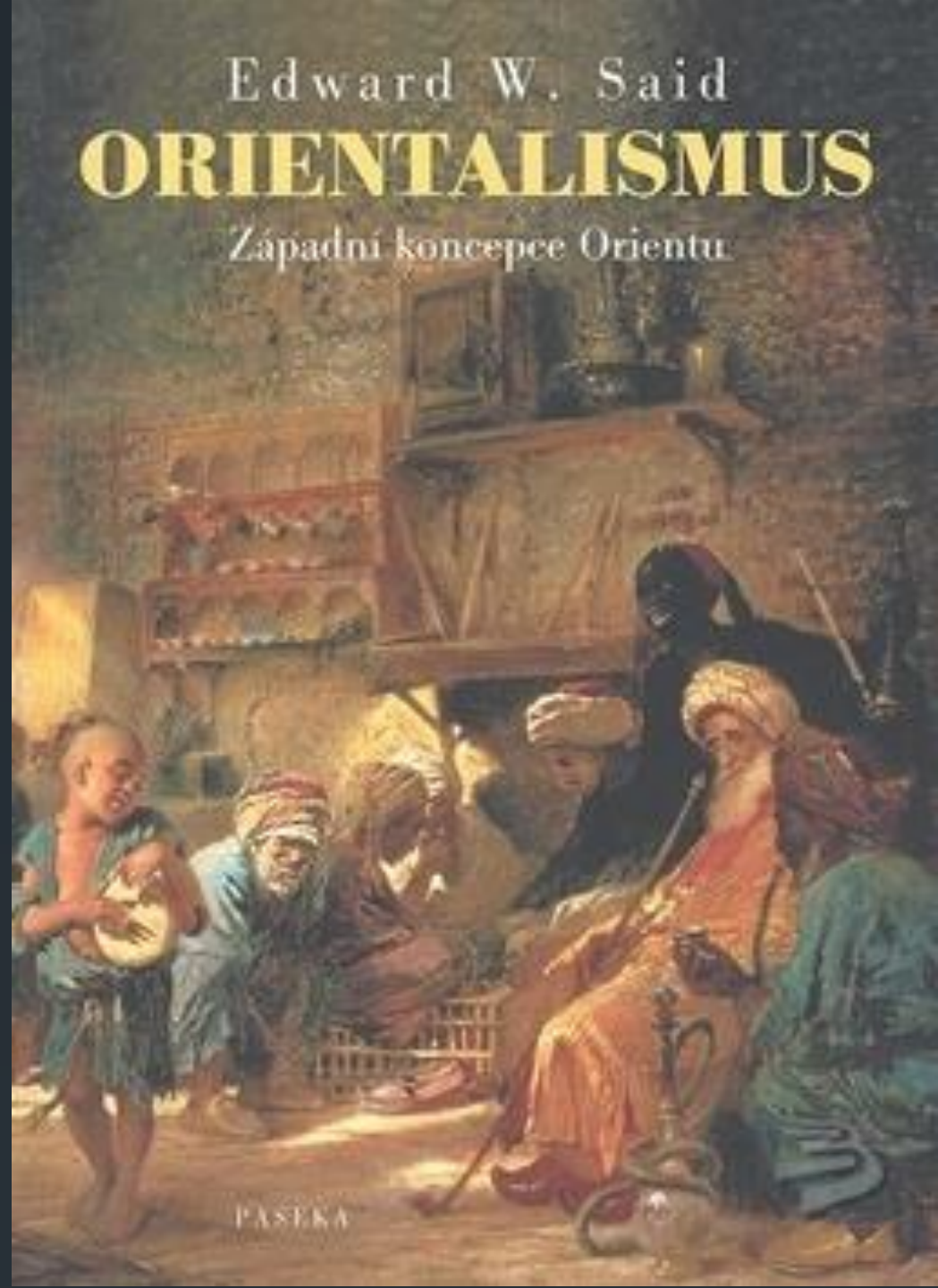

Orientalismus

- Východiska:
  - postkolonialismus
  - Michel Foucault
  - Noam Chomsky
- Základní myšlenka:

Orient je předmětem a rovněž produktem západní imaginace
- Hlavní témata:
  - fanatismus (zejména náboženský)
  - násilí
  - dekadentní sexualita

Fanatizmus

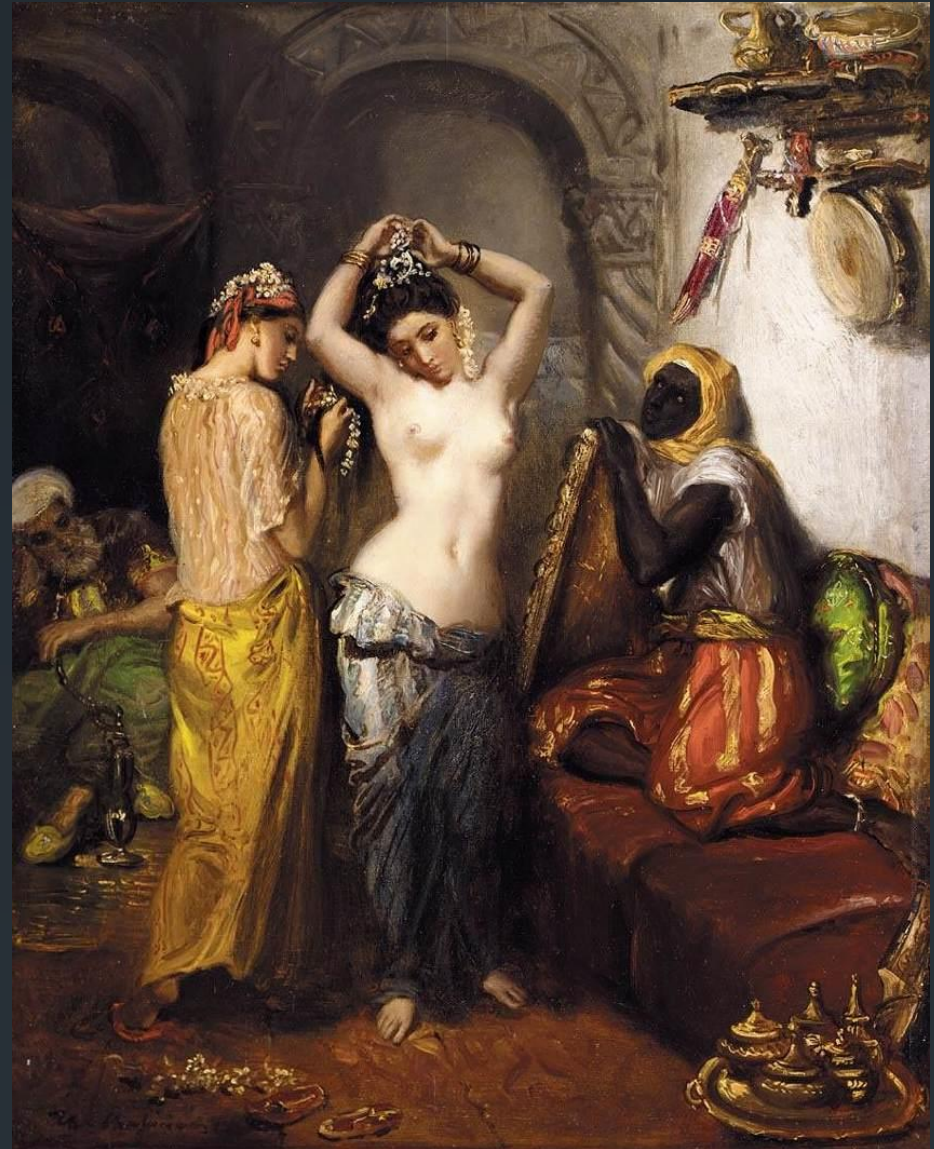

Nāsilī

Dekadentní sexualita

■ Kritika Saïda a jeho teorie

- Saïd jako byl literárním a ne sociálním vědce
- Jeho analýza vychází zejména z rozboru anglicky a francouzsky psaných textů 19. 20. stor., ale nerozebírá např. německou produkci a ta je pokud jde o západní zájem o „Orient“ v 19. stol. rozhodující
- Orientalismus versus Okcidentalismus
- Jeho teorie je ovlivněna i faktem, že Saïd sám byl nejenom akademik ale i aktivista za práva Palestinců
- Nicméně teorie orientalizmu byl obecně akceptován a výrazně determinoval vývoj akademického studia „orientu“

Pro „vizuální rekapitulaci“ viz:

<http://visualwave.co.uk/edward-said/>

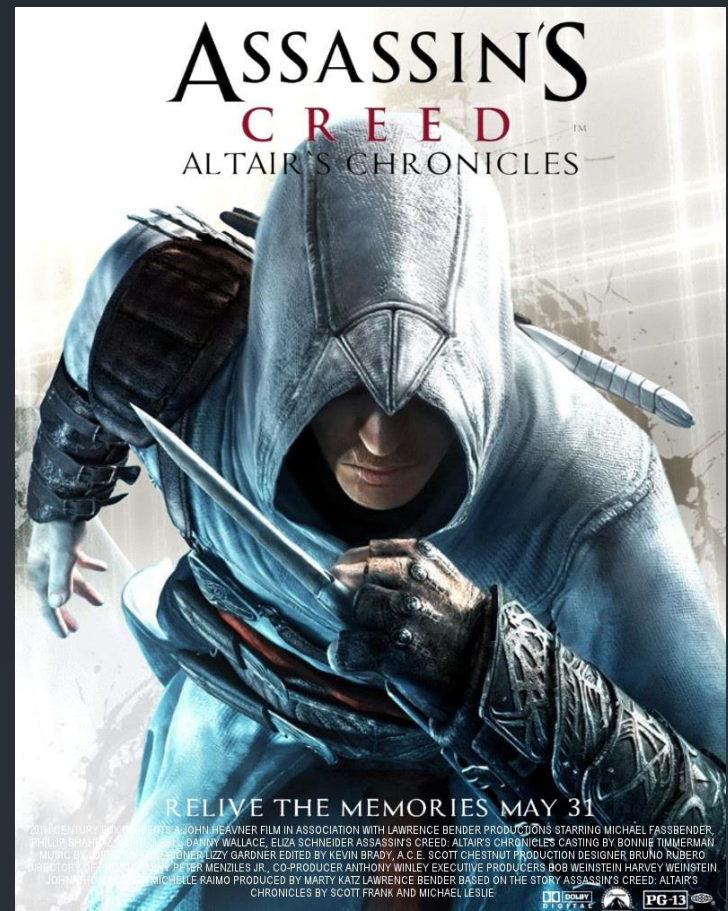
The ASSASSIN LEGENDS

Myths of the Isma'ilis

FARHAD DAFTARY

- Asasínske legendy: prvni orientalistický mýtus Západu? Od Marca Pola po Assassins Creed

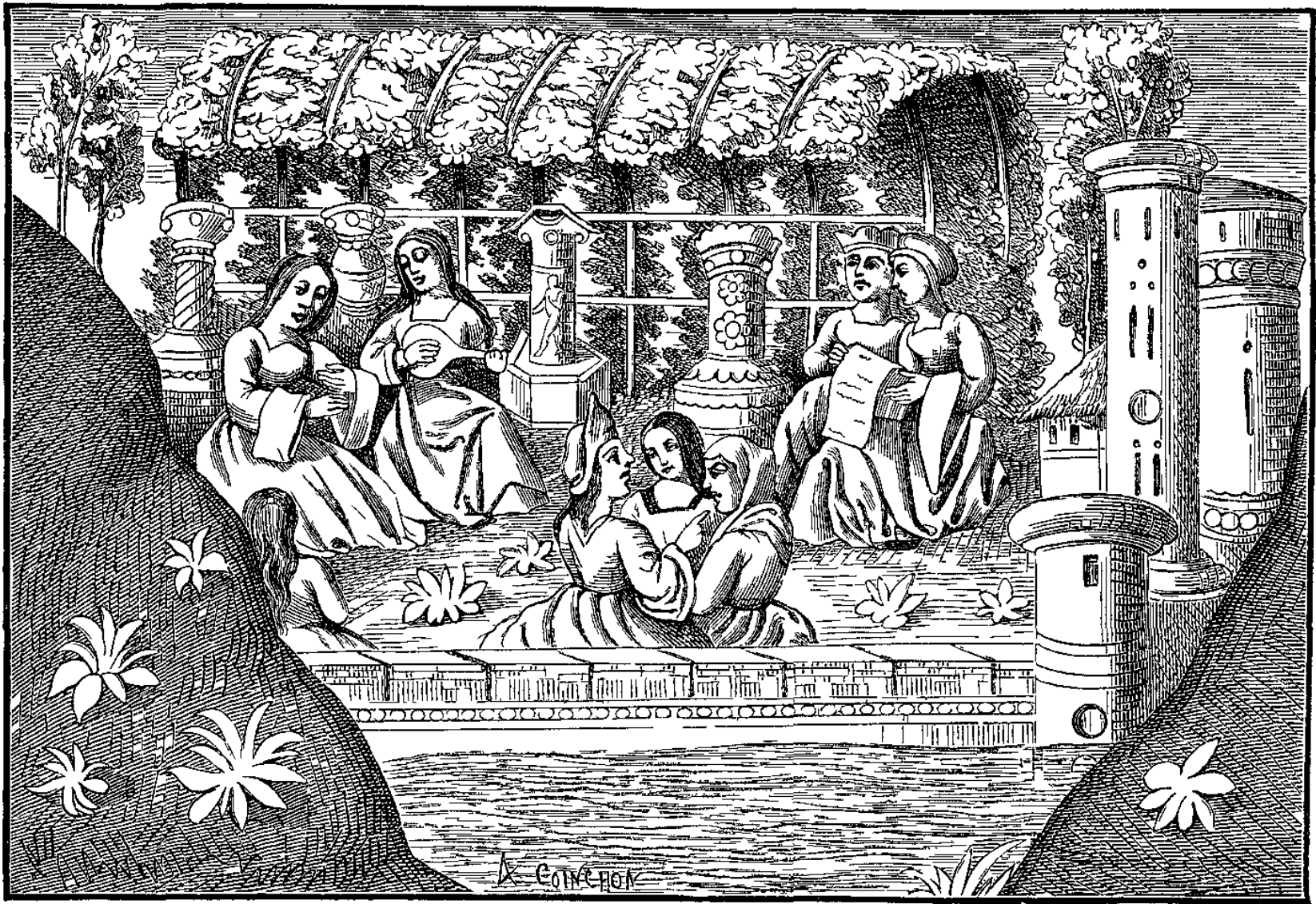

Fig 317 —The Castle of Alamond and its Enchantments —Fac-simile of a Miniature in “Marco Polo’s Travels,” Manuscript of the Fifteenth Century, in the Library of the Arsenal of Paris.

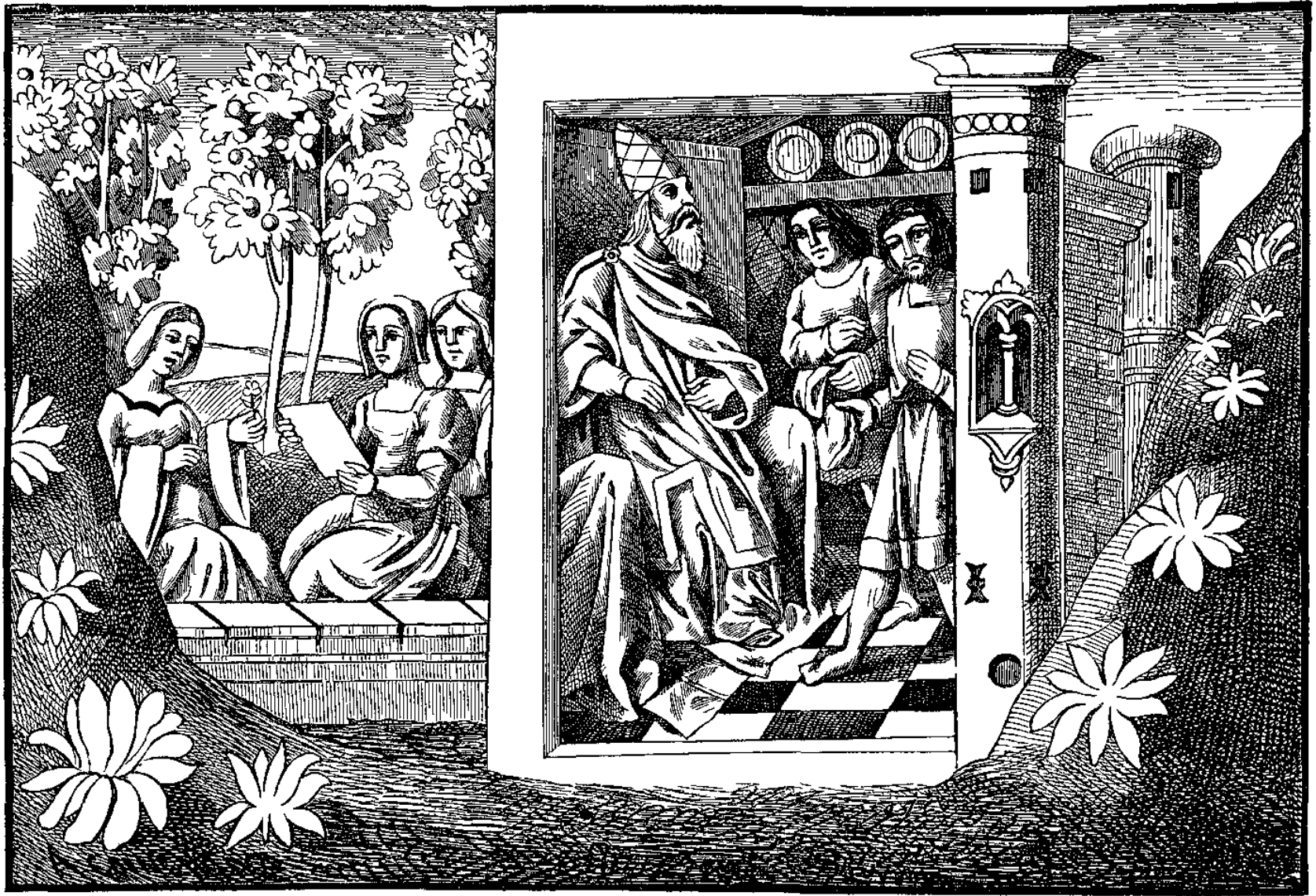
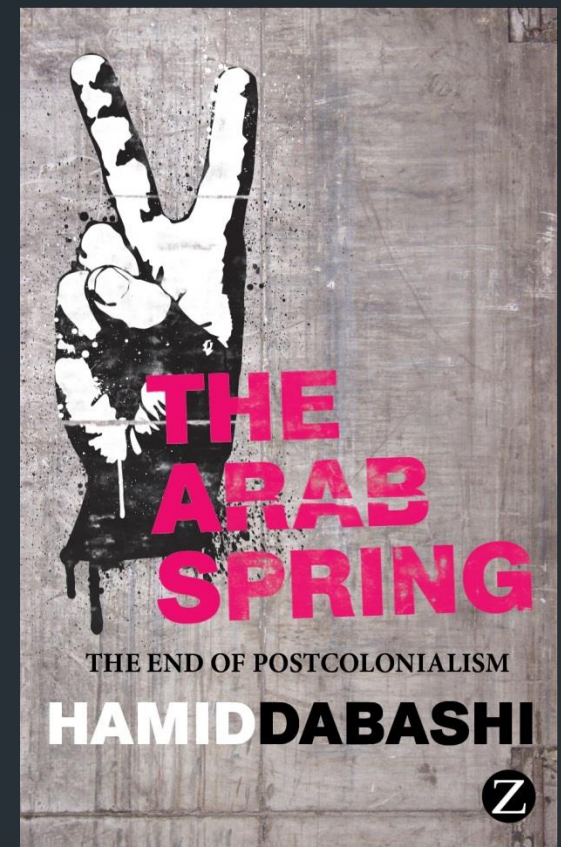
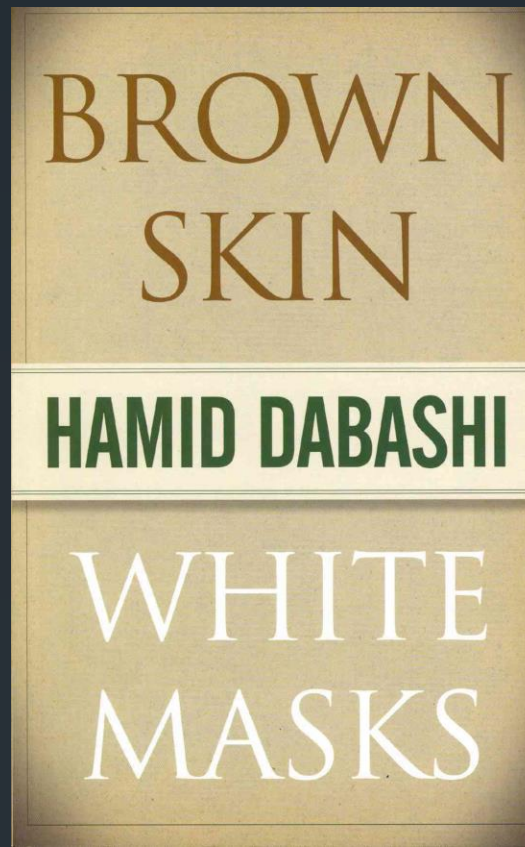
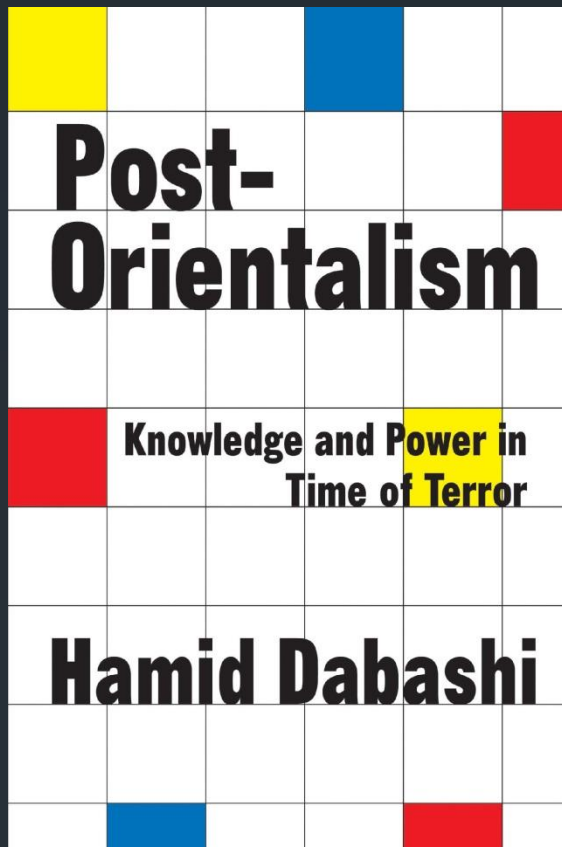
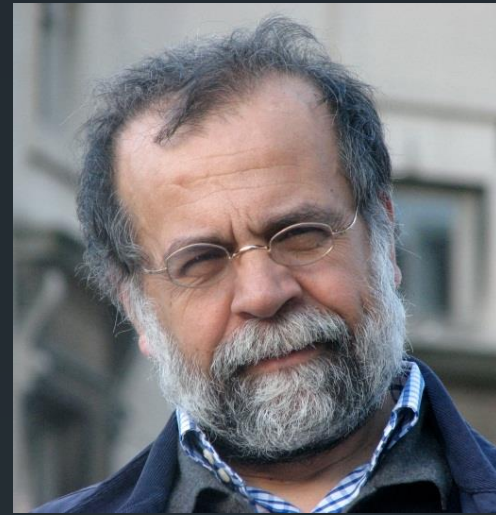

Fig. 318.—The Old Man of the Mountain giving Orders to his Followers.—Fac-simile of a Miniature in the “Travels of Marco Polo,” Manuscript of the Fifteenth Century (Library of the Arsenal of Paris).

Postkolonialismus a postorientalizmus

- Hamid Dabashi (1951–)

Literatura

ASHCROFT, Bill & AHLUWALIA, Pal, *Edward Said*, London – New York, Routledge, 2001.

ASHCROFT, Bill & KADHIM, Hussein (eds.), *Edward Said and the Post-Colonial*, Huntington – New York, Nova Science Publishers, 2001.

CURTIS, Michael, *Orientalism and Islam: European Thinkers on Oriental Despotism in the Middle East and India*, Cambridge, Cambridge University Press, 2009.

LEWIS, Reina, *Rethinking Orientalism: Women, Travel and the Ottoman Harem*, London – New York, I.B. Tauris, 2004.

MACFIE, A. L. (ed.), *Orientalism: A Reader*, New York, New York University Press, 2000.

VARISCO, Daniel Martin, *Reading Orientalism: Said and the Unsaid*, Seattle, University of Washington Press, 2007.

„Střet civilizací“

„Střet civilizací“: studená válka a bipolární svět (1947–1988)

Východní blok: „mírový tábor“ / „říše zla“ vrz.
Západní blok: „svobodný svět“ / „imperialismus“

1.) konflikty studené války:

- korejská válka (1947/1950–1953)
- vietnamská válka (1946–1954 / 1964–1975)
- arabsko-izraelské války (1948, 1956, 1967, 1973)
- irácko-iránská válka (1980–1988)
- afgánská válka (1979–1989)

2.) krize studené války:

- Kubánská krize 1959
- Studentské hnutí 1968
- Watergate, Contras, iránská krize a pod.

3.) povstání ve východním bloku

- stávkové hnutí: Berlín, Gdaňsk, Plzeň (1952-1953)
- maďarská revoluce 1956
- „Pražské jaro“ 1968
- hnutí Solidarita

4.) Dekolonizační hnutí v Africe a v Asii

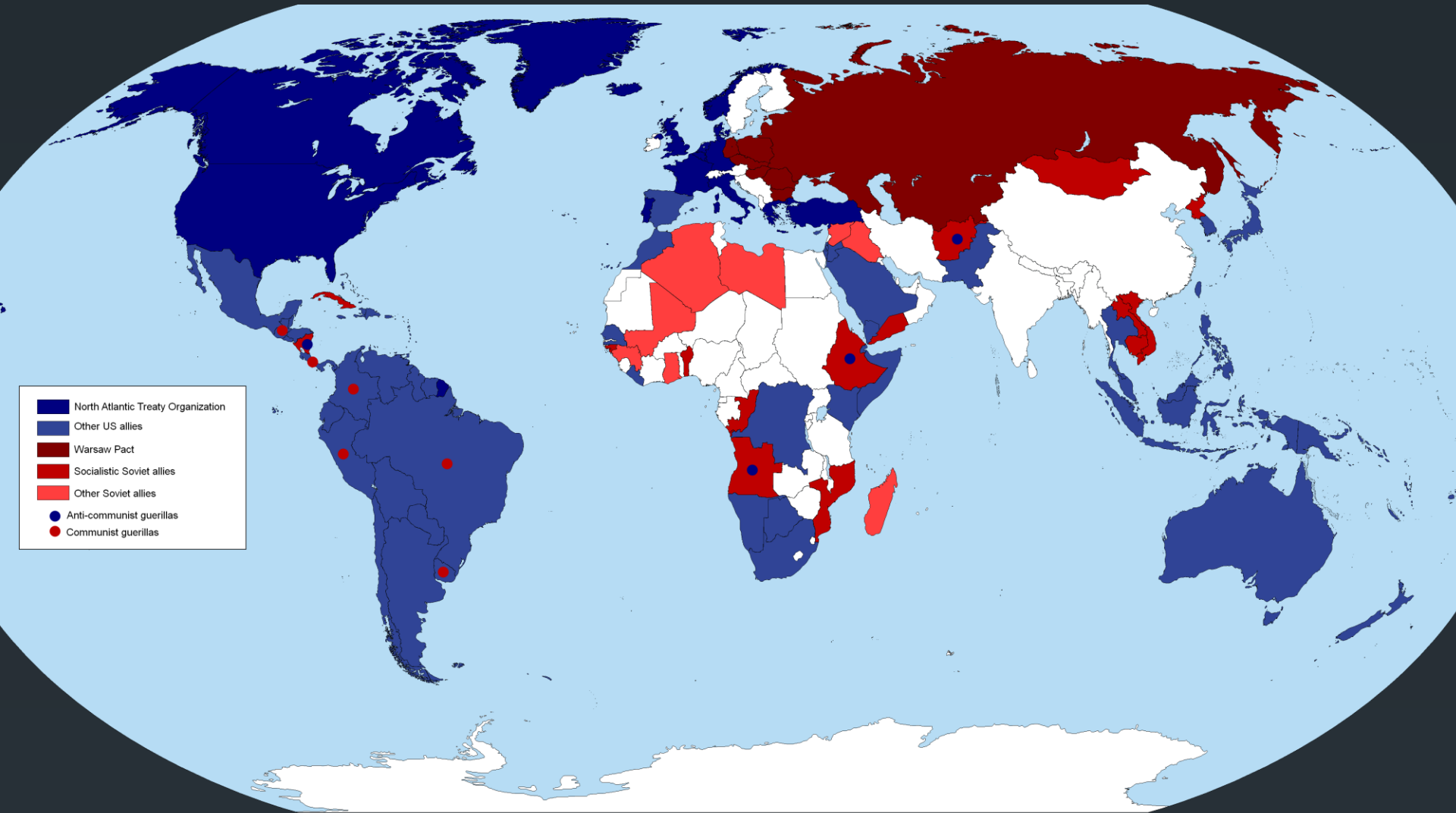
- Indie 1947
- Alžírsko (1954-1962)
- Bagdadský pakt (1955)
- Suezská krize (1956) a jiné neo-kolonizační snahy

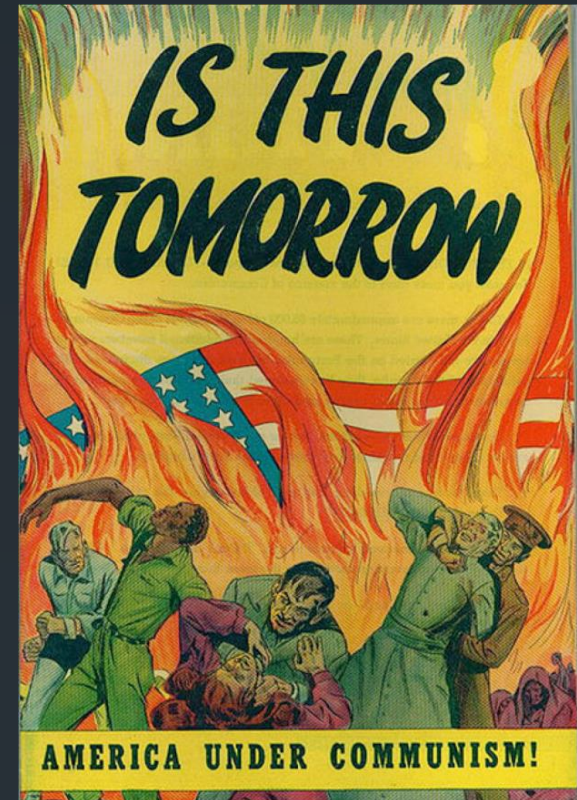
Začátek „atomové éry“ a obavy z globálního konce

Mapa bipolárního světa

1989: pád "železní opony"

17.11.1989

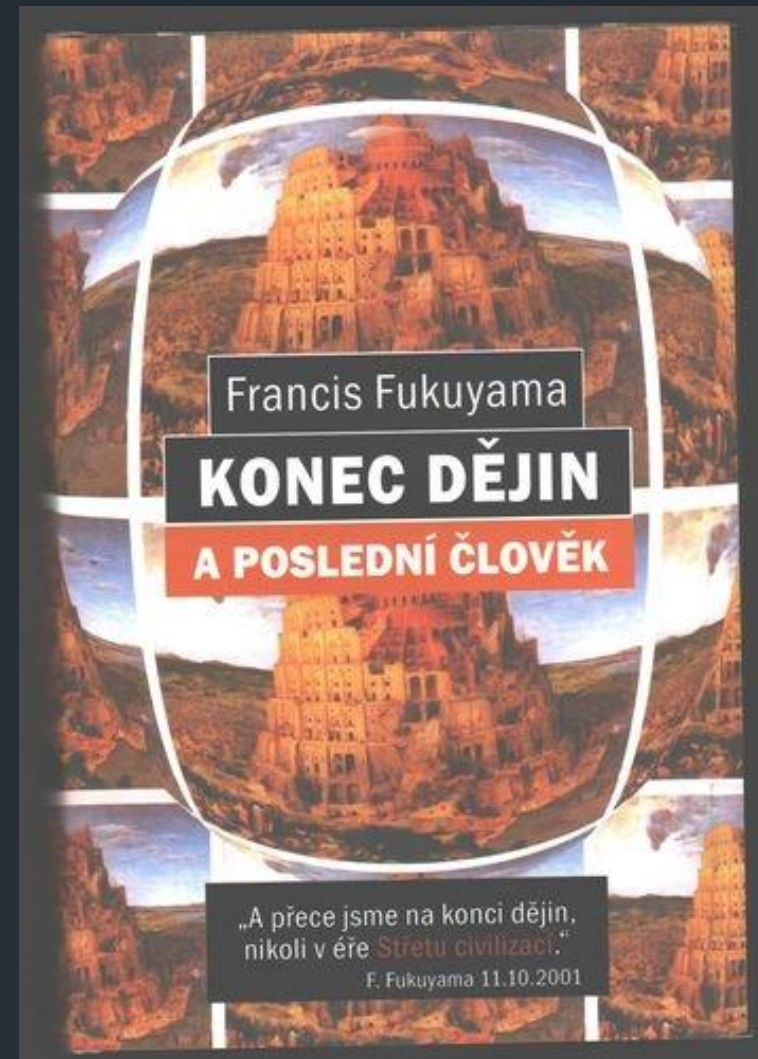

Nový optimizmus: "konec dějin a poslední člověk" (1989-1993)

The End of History and the Last Man (1992)

Francis Fukoyama (1952-)

USA bez „protihráče“ / nepřítel

Útoky na World Trade Center a rozpoutání konfliktu (1993–2001)

Prvá válka v zálivu (1990–1991)
a její následky:

formování al-Qa'ídy a útoky
na americké cíle

- první útok na WTC 1993
- velvyslanectví USA v Nairobi a Dár as-Salám 1998
- Aden, USS Cole 2000
- druhý útok na WTC
a Pentagon 11. září 2001

Teórie konfliktu:

"The Clash of Civilisations?", *Foreign Affairs*, vol. 72 no. 3 (1993), pp. 22-48.

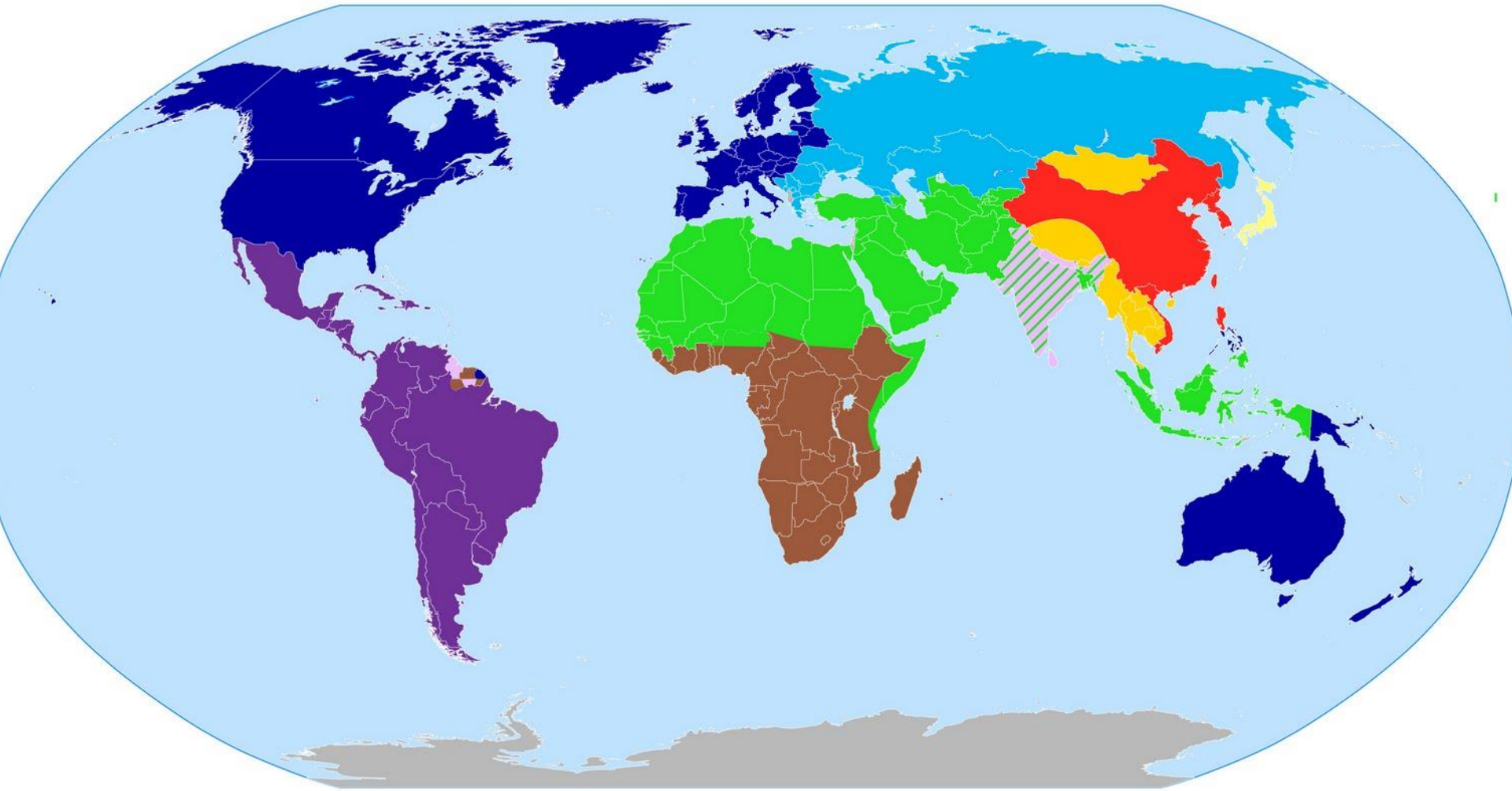
The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order (1996)

Samuel P. Huntington (1927-2008)

Les civilisations selon Samuel Huntington

 Occidentale

 Orthodoxe

 Islamique

 Africaine

 Amérique Latine

 Chinoise

 Hindou

 Bouddhiste

 Japonaise

- Huntingtonova teorie a jeho kritika:

- oživení teorií z doby studené války
- informace „z druhé ruky“

- tendenční výběr příkladů

- politicky zaujatý (pravicový) postoj

- největší zastáncové: neokonzervativci v USA, islamofóbové a islamisté

„Válka proti teroru / terorismu“ (2001–)

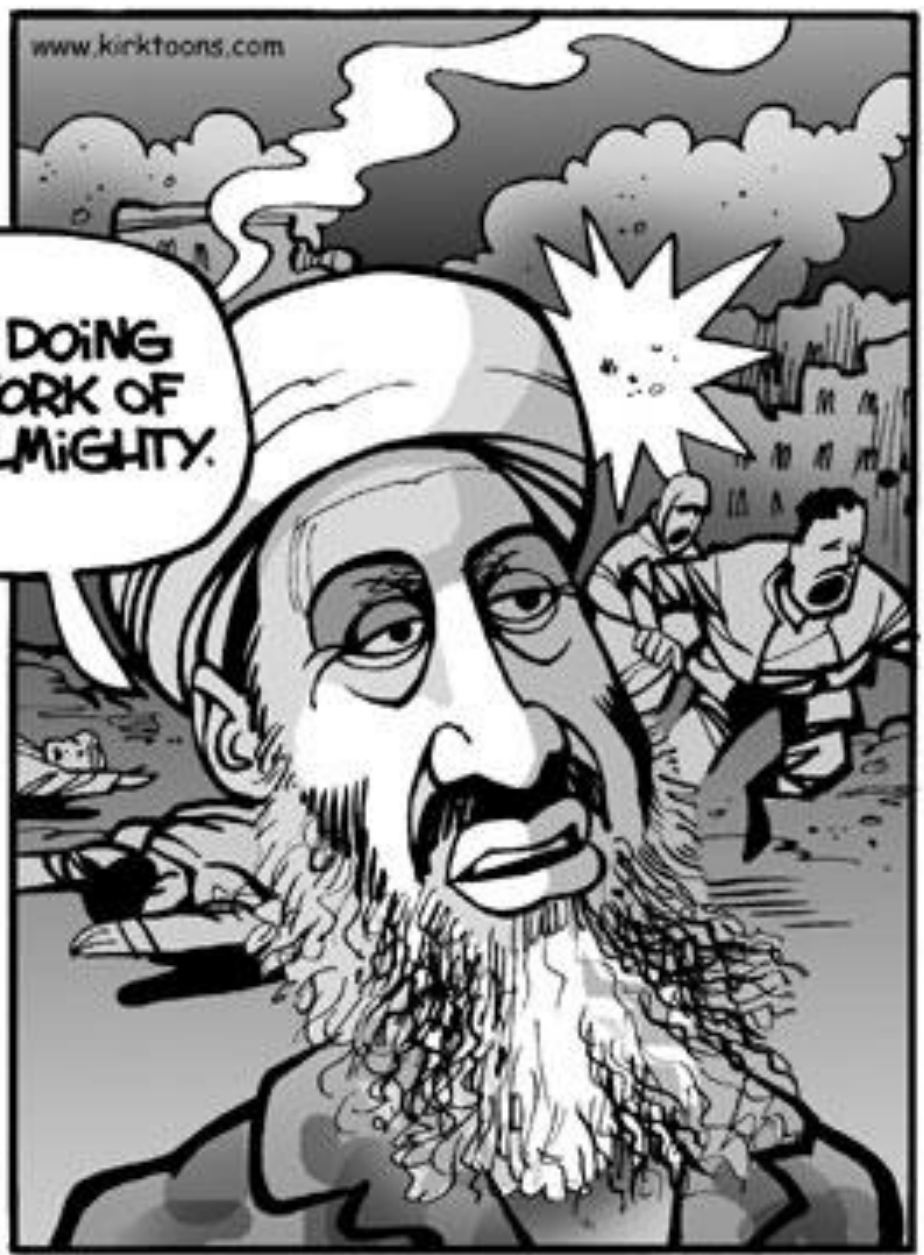
Oživení rétoriky
studené války

- Afganistán (2001–)
- Druhá válka
v Zálivu a irácký
konflikt (2003–2011)
- „nový světový řád“
- tzv. Arabské jaro
- Syrský a lybijský
konflikt
- Vznik Dá'iš a
založení „Islámského
státu“ (2014–)

JUST DOING
THE WORK OF
THE ALMIGHTY.

EXECUTION OF NUSAYRĪ SOLDIERS

21

„Noví džihādisté“ a konfrontace

Dāʿiš – ad-Dawla al-Islāmīja
fī 'l-ʿIrāq wa 'š-Šām
IS – Islámský stát v Iráku a
Levantě

Literatura

ADIB-MOGHADDAM, Arshin, *A Metahistory of the Clash of Civilisations: Us and Them Beyond Orientalism*, London, C. Hurst & Co., 2011.

BERÁNEK, Ondřej & OSTŘANSKÝ, Bronislav (eds.), *Islámský stát: Blízký východ na konci věků*, Praha, Academia, 2016.

DOMKE, David, *God Willing? Political Fundamentalism in the White House, the "War on Terror," and the Echoing Press*, London - Ann Arbor, Pluto Press, 2004.

REHMAN, Javid, *Islamic State Practices, International Law and the Threat from Terrorism: A Critique of the 'Clash of Civilisations' in the New World Order*, Oxford - Portland, Hart Publishing, 2005.

WINFIELD, Richard Dien, *Modernity, Religion, and the War on Terror*, Aldershot - Burlington, Ashgate Publishing, 2007.

Dokumentární film

- Reel Bad Arabs: How Hollywood Vilifies a People

(49 min., 2006)
Jack Shaheen

